

АНАЛІЗ КОЛОРИСТИЧНОГО ВИРІШЕННЯ АРХІТЕКТУРНИХ ОБ'ЄКТІВ МОДЕРНУ ПО ВУЛИЦІ ГОГОЛЯ МІСТА ПОЛТАВИ

***Анотація.** Проведено аналіз колористичного вирішення архітектурних об'єктів модерну по вулиці Гоголя міста Полтави в різних природних умовах та різних сезонах. Аналіз зроблений на основі основних понять колористики, таких як світлота, насиченість, яскравість, гармонізація кольору, колірний тон. Зроблені висновки щодо впливу природних та сезонних умов на сприйняття кольору фасадів будівлі.*

***Ключові слова:** колористика, колористичний аналіз, характеристика кольору, колір, гармонізація кольору*

Архітектурне обличчя Полтави має неоднорідний характер. Кожна історична епоха розвитку міста накладає свій відбиток на зовнішність і об'ємно-планувальне рішення окремих споруд [1].

З виникненням у кінці XIX століття в архітектурі напрямку, який отримав назву «нового» стилю, або модерну, архітектура стає одним з провідних видів мистецтва. Архітектура і сама стала новою, невідомою, захоплюючою, сучасною. Нові технології, матеріали і сприятливі економічні обставини спровокували будівельний бум, який буквально захлеснув великі міста на рубежі століть. Вигляд міст невідомо змінювався, з'являлися нові будівлі та громадські споруди, виростали величезні на ті часи прибуткові будинки, дорогоцінним камінням вкраплялись в тканину міста особняки. Змінюється і розширюється типологія, споруд, з'являються нові типи архітектурних будівель, такі як банки, торгові дома, різні товариства і контори. Змінам піддається і символіко-філософський зміст, що вкладається в поняття «будинок» [5]. Свій відбиток знайшло і в забудові Полтави того часу. Полтавські архітектори: О. Ширшов, Т. Гардасевич, М. Стасюков, В. Веселлі, О. Зинов'єв, П. Клейн та інші виконали ряд проектів громадських та житлових будинків у стилі модерн з елементами ренесансу, готики, національних українських форм та деталей [4].

Полтавський модерн представлений великою кількістю прекрасних пам'яток архітектури [1]. Архітектурні споруди отримують колористичне вирішення фасадів, не схоже ні на що створене раніше. Модерн створює свою колірну культуру, колірні переваги, колірної мову і колірну гармонію [2]. Зараз, коли Полтава переживає черговий будівельний етап, інтерес до кольору у містобудівному середовищі надзвичайно зріс [1]. У зв'язку з особливостями

сучасної архітектури, надзвичайно актуальною стала проблема гармонійного колористичного рішення фасаду, його зв'язок з функціональним призначенням. Крім того, зміна історичної забудови та впровадження в неї нових архітектурних ансамблів гостро поставило проблему колористичної єдності містобудівного середовища нашого міста [3]. У зв'язку з цим назріла необхідність у дослідженні колористики архітектури полтавського модерну, що стала своєрідним дослідним полігоном по роботі з кольором у містобудівній середовищі і залишила нам чудові зразки колористичного осмислення архітектурних споруд.

У роботі досліджувалися архітектурні споруди, які знаходяться по вулиці Гоголя міста Полтави (рис. 1).

Вулиця прокладена на початку ХІХ століття при будівництві нового центру Полтави за генеральним планом 1803 – 1805 років. Первісна назва – вулиця Іванівська. Сучасну назву вулиця отримала у 1907 році на честь Миколи Васильовича Гоголя при підготовці до 100-річчя від дня його народження. Вулиця забудована у цілому двоповерховими будинками кінця ХІХ – початку ХХ століття, серед яких такі історичні об'єкти: Державний проектний інститут «Міськбудпроект» (Гоголя, 25 раніше – готель «Монголія»), кондитерський магазин (Гоголя, 17, у минулому – будинок М. Зеленського та кондитерська), житловий будинок (перехрестя вул. Жовтневої, 24 та Гоголя, 15, у минулому – будівля акцизного управління) [4].

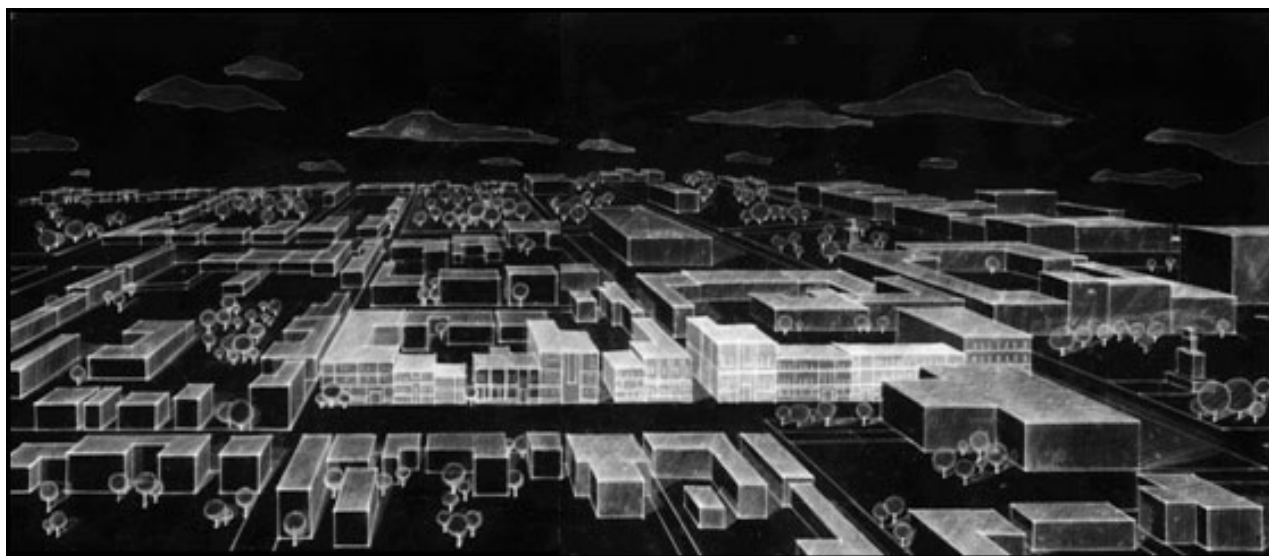

Рисунок 1 –Полтава, вулиця Гоголя, колористичний аналіз.

Актуальність дослідження колористики архітектурних об'єктів модерну в Полтаві пов'язана з наступним:

- модерн зробив колір одним з головних засобів художньої виразності;
- колористика модерну стала незвичайним явищем, значно розширивши колірну палітру полтавської архітектури і функціональні можливості кольору у створенні архітектурного образу;

- колір архітектури модерну тісно пов'язаний з функціональним призначенням споруди, за цих умов значно розширилася типологія споруд;
- колір архітектури модерну пов'язаний з фактурним різноманіттям оздоблювальних матеріалів і значною площею заскленої поверхні фасадів;
- значний вплив функції кольору в створенні художнього образу архітектурної споруди [2].

Навесні були зроблені фотографії об'єктів по вулиці Гоголя (рис. 2). Аналізуючи об'єкти можна побачити, що їх колірна гама є досить яскравою та насиченою у порівнянні з цими ж об'єктами в інші сезони. Колірне вирішення трьох частин вулиці різняться між собою. Колірний тон першої частини вулиці є схожим між собою (п. 2) де переважають теплі, світлі відтінки пастельних кольорів: бежевий, жовтуватий, вохристий, світло-оранжевий, світло-зелений. Присутній контраст у порівнянні з віконними прорізами (п.3). Кольори другої частини вулиці дещо різняться від першої (п. 6), наявні теплі кольори переважно жовтогарячого та коричневого тонів без сильних контрастних співвідношень (п. 7). Колірність останньої частини вулиці має більш прохолодну гамму (п. 10) де переважають прохолодні відтінки синього та блакитного з вкрапленням холодного пурпурового та блідого жовтого кольору. Досить гарно читається контрастність площини фасадів (п. 11).

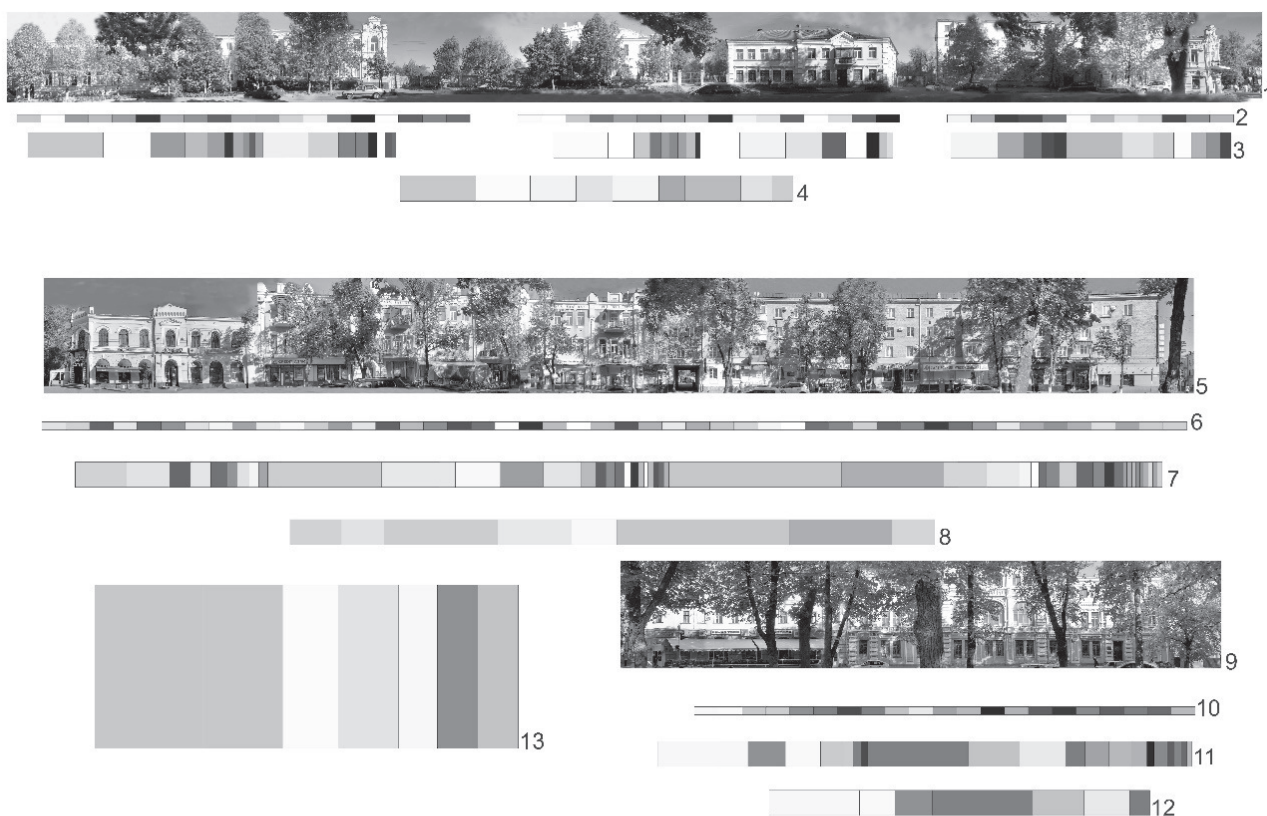

Рисунок 2 – Колірний аналіз об'єктів по вулиці Гоголя навесні:

1,5,9 – фотографії об'єктів по вулиці Гоголя; 2,6,10 – аналіз фасаду з декоративними елементами, віконними прорізами, дрібними деталями; 3,7,11 – узагальнений аналіз площини фасаду з декоративними елементами та віконними прорізами; 4, 8, 12 – узагальнений аналіз площини фасаду будівель частини вулиці; 13 – аналіз площини фасадів вулиці Гоголя

Взимку були зроблені фотографії об'єктів по вулиці Гоголя (рис. 3). Аналізуючи об'єкти, можна побачити, що їх колірна гама є теплою та різноманітною. Колірний тон першої та другої частини вулиці є досить схожим (п. 15, 19), переважають холодні жовті, оранжеві, вохристі, сірувато-сині кольори та їх сполучення. (п. 29, 33). Колірність останньої частини вулиці також має прохолодну гамму (п. 23) де переважають прохолодні сіро-сині кольори з вкрапленням холодного пурпурового (п. 24). Вулиці притаманне більш нюансові сполучення кольорів (п. 17, 21, 25). Гармонізація кольорів виконана переважно в трьохколірній та аналоговій гармонії (п. 26).

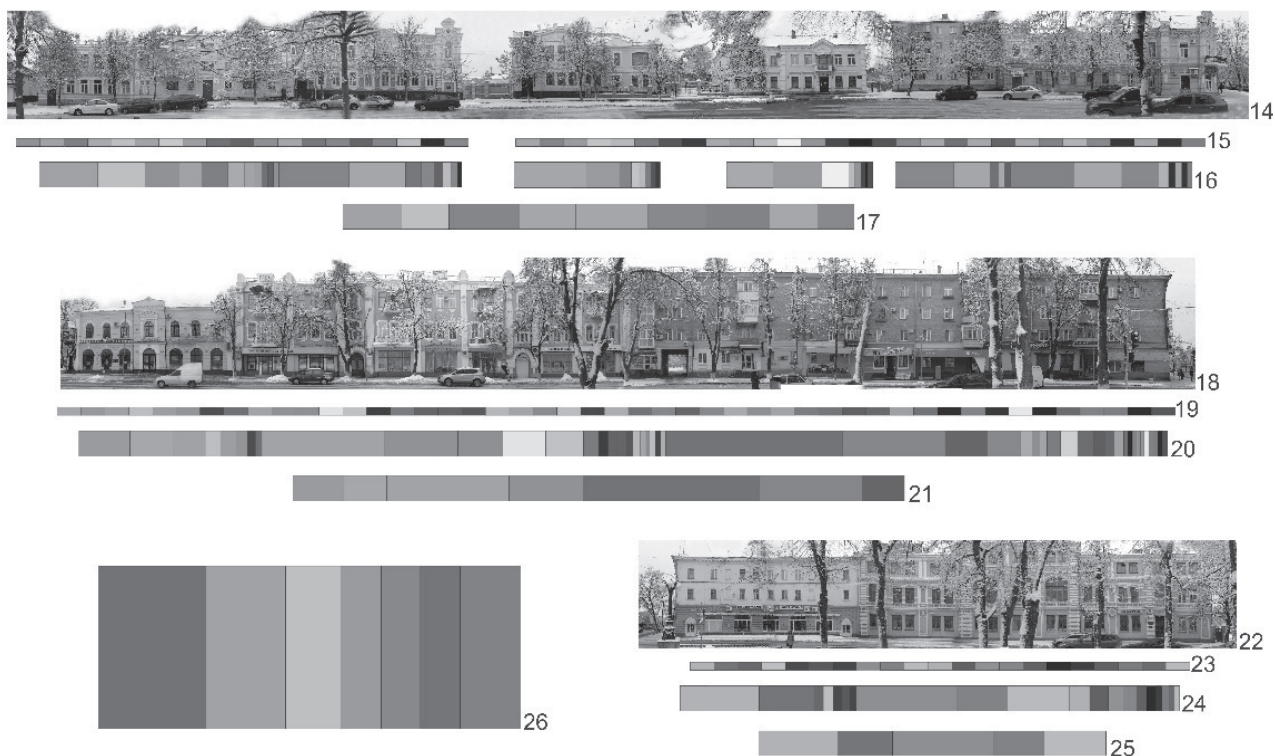

Рисунок 3 – Колірний аналіз об'єктів по вулиці Гоголя взимку:

14, 18, 22 – фотографії об'єктів по вулиці Гоголя; 15, 19, 23 – аналіз фасаду з декоративними елементами, віконними прорізами, дрібними деталями; 16, 20, 24 – узагальнений аналіз площини фасаду з декоративними елементами та віконними прорізами; 17, 21, 25 – узагальнений аналіз площини фасаду будівель частини вулиці; 26 – аналіз площини фасадів вулиці Гоголя.

Восени були зроблені фотографії об'єктів по вулиці Гоголя (рис. 4). Аналізуючи об'єкти можна побачити, що їх колірна гама є досить яскрава та насичена у порівнянні з цими ж об'єктами інших сезонів. Колірний тон першої та другої частини вулиці є досить схожим (п. 28, 32) де переважають теплі жовті, оранжеві, вохристі кольори та їх сполучення (п. 29, 33). Кольори третьої частини вулиці дещо різняться (п. 36), наявні як теплі так і холодні кольори із перевагою останніх (п. 37).

Кольори, що використані на фасадах будівель: ахроматичний – білий, хроматичні – тепло-жовтий, тепло-зелений, тепло-червоний, зелений, синій та їх колірні сполучення.

Рисунок 4 – Колірний аналіз об’єктів по вулиці Гоголя восени:
 27, 31, 35 – фотографії об’єктів по вулиці Гоголя; 28, 32, 36 – аналіз фасаду з декоративними елементами, віконними прорізами, дрібними деталями; 29, 33, 37 – узагальнений аналіз площини фасаду з декоративними елементами та віконними прорізами; 30, 34, 38 – узагальнений аналіз площини фасаду будівель частини вулиці; 39 – аналіз площини фасадів вулиці Гоголя

Отже, можна зробити **висновок**, що сприйняття кольору фасадів будівлі залежить як від сезонів так і природних умов (освітленості, хмарності). Кольори, притаманні фасадам будівлі, змінюються залежно від цих умов в аспекті світлоти, насиченості, яскравості та колірності оточуючого середовища. Виконана робота залишає за собою великий пласт для вивчення впливу кольору і його взаємодії з оточенням як на протязі сезонів так і добових змін.

Література

1. Полтавщина: Енцикл. довід. /За ред. А. В. Кудрицького. – К. : 1992 – 1024с.
2. Ефимов А. В. Архитектурная колористика /А. В. Ефимов. –М. : Просвещение, 2014 – 136с.
3. Колористика московской архитектуры эпохи модерна /Е. Ю. Шамраева. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/koloristika-moskovskoi-arkhitektury-epokhi-moderna>
4. Полтава.. Историчний нарис. Архітектура Полтави /К. В. Гладиш. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://histpol.narod.ru/books/poltava_hist_essay/017.htm
5. Взаємодія кольору та об’ємно-просторової форми. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://manualsem.com/book/274/koloristika-arkhitekturnogo-seredovishha/7-Page7.html>
6. Гілл Марта. Гармонія кольору /Марта Гілл. –М. : Астрель, 2006 – 106с.
7. Бурмістру Т. М. Колористика /Т. М. Бурмістру. –М. : Неола-прес, 2013 – 98с.